

Klimaatverandering in eigen buurt

De klimaatverandering trekt zich niets aan van ‘grenzen’. Het is een fenomeen dat wereldwijd betekenis heeft, maar voor veel mensen ook steeds meer zichtbaar wordt in de eigen woonomgeving.

Wim Zwanenburg
Fractievoorzitter van het CDA
in het bestuur van waterschap
Amstel, Gooi en Vecht

Op 28 juli 2014 werden we in Nederland hartje zomer met enorme wolkbreuken met de neus op de feiten gedrukt. Door de toegenomen neerslagintensiteit, met buien van ‘tropische’ omvang, kwamen veel buurten en wijken in dorpen en steden door overstromingen blank te staan. De verwachting is dat dergelijke buien door de klimaatverandering veel vaker gaan voorkomen. Om daartegen bestand te zijn, moet bij de ruimtelijke inrichting van steden en dorpen steeds meer rekening worden gehouden met tijdelijke opvang van grote waterhoeveelheden zonder dat die schade aanricht en tot wateroverlast leidt, een klimaat-adaptieve ruimtelijke ordening. Mensen willen droge voeten houden. Het is daarom de hoogste tijd om over de bestuurlijke grenzen van waterschappen, gemeenten en provincies heen te kijken: om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen is bestuurlijke samenwerking cruciaal. Mede om die reden organiseerde de CDA Bestuurdersvereniging op 15 april 2016 een CDA Waternetwerkbijeenkomst voor gemeente- en provinciebestuurders én waterschappers. Om op z'n minst te kunnen leren van elkaars ‘best practices’.

De bijeenkomst vond plaats in Lelystad. Dat bood Lida Schelwald-van der Kley, heemraad (dagelijks bestuurslid) bij waterschap Zuiderzeeland de kans uiteen te zetten wat de klimaatverandering voor dit waterschap betekent. Het IJsselmeer, het Markermeer en ook de Randmeren gaan steeds meer fungeren als zoetwaterbekkens in tijden van droogte. Ze wees op de samenwerking

van het waterschap Zuiderzeeland met de gemeenten in de provincie Flevoland. Zo heeft Zuiderzeeland het rioolbeheer van de gemeente Zeewolde overgenomen, wat leidt tot besparingen. Daarbij wordt in plaats van een gemengde een gescheiden riolering aangelegd, waarbij de afvoer van afvalwater en regenwater wordt gescheiden.

Ongekende watervallen

Ine van Burgsteden is voor het CDA wethouder in de ‘grote stad’ Arnhem. Zij heeft ook ‘water’ in haar portefeuille en liet met Youtube-filmpjes zien wat de enorme wolkbreuken in Arnhem teweeg brachten. De boerendochter uit Friesland kende de waterschappen nog uit haar jeugd, maar na 28 juli 2014 deed zij nieuwe ervaringen op met de drie waterschappen in en rond Arnhem, in het bijzonder met Waterschap Rijn en IJssel. Administratieve grenzen van gemeenten en provincies vallen nu eenmaal niet samen met die van stroomgebieden. Door de heuvels en de hoogteverschillen in de stad waren op 28 juli 2014 ongekende watervallen in de stad ontstaan.

De wateroverlast leidde tot een grotere betrokkenheid van veel Arnhemmers en woningbouwcorporaties. Ook andere partijen zoals verzoekers en onderwijsinstellingen denken nu mee, omdat leefbaarheid en schadepreventie belangrijke maatschappelijke items zijn. In samenwerking met het waterschap werden ‘wijkschouwen’ met bewoners georganiseerd. De oplossingen gingen verder dan zandzakken voor de deur. De lokale overheid kan eenvoudig rekening houden met waterstromen bij herinrichting van wijken, door stoepranden weg te halen, bermen en parken te benutten voor infiltratie, het stimuleren van ‘groene’ daken e.d.. Veel van de aanpassingen worden gedaan als vervolg op verzamelde informatie bij de wijkschouwen.

Reageren op dit artikel?
wimzwanenburg@hotmail.com

Droge voeten, draagvlak en participatie

Bij de gesprekken over oplossingen is het voor bestuurders van groot belang om draagvlak te verwerven. 'Je kunt het vertrouwen van bewoners winnen door te laten zien waar je mee bezig bent en dan bereik je ook eerder dat ze mee gaan doen. Voor bestuurders in het algemeen, maar juist ook voor CDA'ers, vormt de klimaat- en waterproblematiek dus een grote kans om te werken aan versterking van het 'waterbewustzijn' en burgerparticipatie. Bewoners hebben vaak zelf goede ideeën. Zij moeten bovendien niet alleen met klachten over aansprakelijkheid bij overheden aankomen, maar ze kunnen zelf ook problemen oplossen door zelf de verantwoordelijkheid te nemen.' Veel Arnhemse volkswijken waren met de betegeling van tuinen en terrassen zeer versteend. 'Wie zijn achtertuin volledig dicht tegelt, krijgt eerder last van hittestress en van wateroverlast, want hij zorgt er ook voor dat het water bij overvloedige regenval niet goed weg kan. Het plaatsen van regentonnen om de riolen te ontzien en het hemelwater later voor bevoeiing van de tuinen te hergebruiken is een beter idee. Een groene in plaats van een versteende buurt is veel aantrekkelijker.'

'Wie zijn achtertuin volledig dicht tegelt, krijgt eerder last van hittestress en van wateroverlast'

De gemeente Arnhem bezuinigde de afkoppeling van riolen weg. Dat werd na 28 juli 2014 betreurd. Nadien werd door een betere afstemming met de waterschappen een akkoord bereikt om de financiering te delen. 'De strijd tegen de verstening heeft hier en daar zelfs tot aanleg van gemeenschappelijke tuinen en zelfs tot "stadslandbouw" geleid. Dit vergt zeker participatie van de buurtbewoners en dat is vooral van belang in de sociaal kwetsbare wijken, waar veel mensen een lager inkomen hebben en een hogere werkloosheid heerst. De opbrengst van de stadslandbouw kan via voedselbanken verdeeld worden.'

Wim Zwanenburg is fractievoorzitter van de CDA-fractie in het bestuur van waterschap Amstel, Gooi en Vecht en voor de waterschapbestuurders lid van de redactie van Bestuursforum, zie ook @CDAwatersfrAGV en www.facebook.com/CDA.AGV •

Samenleving aan zet bij wateropgaven Smart Society

Onlangs werd in het Algemeen Bestuur van waterschap De Dommel een presentatie gegeven over het concept van Smart Society. De vraag is, of en zo ja op welke manier het waterschap bij dit concept betrokken moet worden.

Erik van Lith
Lid algemeen bestuur
Waterschap De Dommel

Een Smart Society is een samenleving met mogelijkheden voor innovaties om de kwaliteit van leven te verbeteren. Inzichten schrijden voort en dagelijks komen er nieuwe toepassingen bij. Op tal van terreinen kunnen deze nieuwe toepassingen worden gebruikt, waaronder beperking van wateroverlast, waterbesparing en verbetering van de waterkwaliteit. Voor het realiseren van genoemde wateropgaven wordt gezocht naar optimale oplossingen; niet alleen in termen van kostenbesparing, maar ook ten aanzien van maatschappelijk rendement. Steeds vaker kijkt men daarbij naar maatregelen op lokaal niveau, zodat maatwerk kan worden geboden. Een voorbeeld hiervan is het zelf (particulier) zuiveren van afvalwater gecombineerd met het verwerken van

reststoffen tot schoon water, energie en compost. Waarom kan het concept van Smart Society het verschil maken? Dit concept biedt de mogelijkheid om wateropgaven met andere opgaven in de eigen leefomgeving te verbinden. Door slim gebruik te maken van kennis en kunde, niet alleen van jezelf maar ook van anderen, kunnen meer gericht maatregelen worden genomen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van stadslandbouw in relatie tot de beschikbaarheid van irrigatiewater. Het waterschap is aan zet om de wateropgaven te realiseren. Het waterschap zou er verstandig aan doen aansluiting te vinden met het concept van Smart Society. Met dit concept kunnen (cyclische) waterstromen beter

inzichtelijk worden gemaakt en verbindingen worden gelegd met (particuliere) initiatieven. Moeten we regenwater opvangen op daken en/of retentie in stad en/of op het platteland? Kunnen burgers het zelf doen of is verbinding gewenst? Belangrijke randvoorwaarde is dat het initiatief bij burgers en bedrijven komt te liggen, zodat het concept van Smart Society daadwerkelijk door de samenleving wordt omarmd en niet een agenda blijft van politici en bestuurders. Zoek samen met burgers, leveranciers, kennisinstellingen en andere overheden naar oplossingen voor wateropgaven, waarbij de wens van burgers leidend is! •

Reageren op dit artikel?
evlith@dommel.nl